

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 8 sierpnia 2017 roku (znak (...)–2002) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w S., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 lipca 2017, ustalił wysokość kapitału początkowego W. N. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 191.444,00 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 214,25 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 2.615,76 zł, okresy składkowe w wymiarze 17 lat i 7 miesięcy, tj. 211 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 1 dzień, tj. 68 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 73,10 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy nie uwzględnił okresu:

- od 1 kwietnia 1979 roku do 18 maja 1979 roku – nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów;

- od 24 sierpnia 1996 roku do 31 sierpnia 1996 roku ze względu na urlop bezpłatny.

Przy przeliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego, za okres zatrudnienia od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku, organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne, obowiązujące w tych latach. W załączniku do decyzji Zakład Ubezpieczeń Społecznych poinformował, że zgodnie z art. 116 ust. 5 ustawy z ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2016 r., poz. 887) do obowiązków wnioskodawcy należy przedłożenie organowi rentowemu dokumentacji poświadczającej prawo do świadczenia oraz jego wysokości. Zaświadczenie z (...) Spółka z o. o.

z 15 maja 1991 roku, znajdujące się w aktach kapitałowych, jest niewystarczającym dowodem w sprawie.

(decyzja wraz z załącznikami – k. 46 – 49)

Odwołanie od wyżej wymienionej decyzji złożył W. N.. Ubezpieczony podniósł, że nie zgadza się z decyzją w zakresie ustalenia podstawy wymiaru kapitału początkowego za okres od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku. W ocenie odwołującego, organ rentowy bezpodstawnie przyjął wynagrodzenie minimalne za sporny okres, podczas gdy pełnił on funkcję kierownika Biura (...). Wnioskodawca podkreślił, iż to pracodawca nie dopełnił ciążącego na nim obowiązku w zakresie przechowywania dokumentacji płacowej pracowników.

(odwołanie – k. 2)

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując stanowisko wyrażone w zaskarżonej decyzji. Organ rentowy podkreślił, że do wniosku o ustalenie kapitału początkowego wnioskodawca przedłożył zaświadczenie z dnia 14 maja 1991 roku z (...) Spółka z o. o. stwierdzające średnie uposażenie z ostatnich 3 miesięcy. W ocenie organu rentowego powyższa dokumentacja nie spełnia wymogów określonych w § 21 ust. 1 rozporządzenia z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno – rentowe (Dz. U. nr 237, poz. 1412), a tym samym nie stanowi środka dowodowego, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia w spornym okresie.

(odpowiedź na odwołanie – k. 3 – 4)

W piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2018 roku, organ rentowy poinformował, że wydał decyzję w zakresie **hipotetycznego** wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przy uwzględnieniu wynagrodzenia osiąganego przez wnioskodawcę

w (...) Handlowym Ośrodku (...) – (...) Spółka z o. o. w okresie od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku z przyjęciem wynagrodzenia:

- od 1 października 1989 roku w wysokości 179.900,00 zł (przed denominacją);
- od 1 stycznia 1990 roku w wysokości 356.000,00 zł;
- od 1 maja 1990 roku w wysokości 687.500,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 90.000,00 zł;
- od 1 lipca 1990 roku w wysokości 1.024.000,00 zł;
- od 1 września 1990 roku w wysokości 1.228.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 368.000,00 zł;
- od 1 października 1990 roku w wysokości 1.305.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 440.000,00 zł;
- od 1 listopada 1991 roku w wysokości 1.445.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 440.000,00 zł;
- od 1 marca 1991 roku do 31 maja 1991 roku w wysokości 2.359.281,00 zł oraz zasiłek rodzinny wynoszący 460.000,00 zł.

Wysokość kapitału początkowego wyniosła 192.620,67 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 215,97 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 2.636,76 zł, okresy składkowe w wymiarze 17 lat i 7 miesięcy, tj. 211 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 1 dzień, tj. 68 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 73,10 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy nie uwzględnił okresu:

- od 1 kwietnia 1979 roku do 18 maja 1979 roku – nauki w szkole wyższej na jednym kierunku ponad wymiar określony w programie studiów;

- od 24 sierpnia 1996 roku do 31 sierpnia 1996 roku ze względu na urlop bezpłatny.

(pismo procesowe – k. 30, hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego – k. 53 – 54 akta ZUS)

Sąd Okręgowy ustalił następujący stan faktyczny

W. N. urodził się (...).

Wnioskodawca w dniu 11 lipca 2017 roku złożył wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego.

(wniosek o ponowne ustalenie kapitału początkowego – k. 41 akta ZUS)

W okresie od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku wnioskodawca był zatrudniony w (...) Handlowym Ośrodku (...) – Produkcyjnym (...) Spółka z ograniczoną odpowiedzialnością w Z., w pełnym wymiarze czasu pracy. Stosunek pracy został rozwiązany z przyczyn ekonomicznych.

(świadczenie pracy z dnia 31 maja 1991 roku – k. 23)

Wysokość wynagrodzenia wnioskodawcy w latach w okresie od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku wniosła:

- od 1 października 1989 roku – 179.900,00 zł (przed denominacją);
- od 1 stycznia 1990 roku – 356.000,00 zł;
- od 1 maja 1990 roku – 687.500,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący

90.000,00 zł;

- od 1 lipca 1990 roku – 1.024.000,00 zł;

- od 1 września 1990 roku – 1.228.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 368.000,00 zł;

- od 1 października 1990 roku – 1.305.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 440.000,00 zł;

- od 1 listopada 1991 roku – 1.445.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 440.000,00 zł;

- od 1 marca 1991 roku do 31 maja 1991 roku – 2.359.281,00 zł oraz zasiłek rodzinny wynoszący 460.000,00 zł.

(dokumentacja płacowa wnioskodawcy – k. 19 – 22, zaświadczenie o wynagrodzeniu – k. 25 akta ZUS)

Decyzją z dnia z dnia 8 sierpnia 2017 roku (znak (...)–2002) Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w S., po rozpatrzeniu wniosku z dnia 11 lipca 2017 ustalił wysokość kapitału początkowego W. N. na dzień 1 stycznia 1999 roku na kwotę 191.444,00 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 214,25 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego, organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 2.615,76 zł, okresy składkowe w wymiarze 17 lat i 7 miesięcy, tj. 211 miesięcy oraz okresy nieskładkowe w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 1 dzień, tj. 68 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 73,10 %.

Przy przeliczeniu podstawy wymiaru kapitału początkowego, za okres zatrudnienia od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku, organ rentowy przyjął wynagrodzenie minimalne, obowiązujące w tych latach.

(decyzja wraz z załącznikami – k. 46 – 49)

W piśmie procesowym z dnia 4 kwietnia 2018 roku, organ rentowy poinformował, że wydał decyzję w zakresie **hipotetycznego** wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego przy uwzględnieniu wynagrodzenia osiąganego przez wnioskodawcę w (...) Handlowym Ośrodku (...) – (...) Spółka z o. o. w okresie od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku z przyjęciem wynagrodzenia:

- od 1 października 1989 roku w wysokości 179.900,00 zł (przed denominacją);

- od 1 stycznia 1990 roku w wysokości 356.000,00 zł;

- od 1 maja 1990 roku w wysokości 687.500,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 90.000,00 zł;

- od 1 lipca 1990 roku w wysokości 1.024.000,00 zł;

- od 1 września 1990 roku w wysokości 1.228.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 368.000,00 zł;

- od 1 października 1990 roku w wysokości 1.305.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 440.000,00 zł;

- od 1 listopada 1991 roku w wysokości 1.445.000,00 zł oraz dodatek funkcyjny wynoszący 440.000,00 zł;

- od 1 marca 1991 roku do 31 maja 1991 roku w wysokości 2.359.281,00 zł oraz zasiłek rodzinny wynoszący 460.000,00 zł.

Wysokość kapitału początkowego wyniosła 192.620,67 zł. Wskaźnik wysokości podstawy kapitału początkowego wyniósł 215,97 %. Do ustalenia wartości kapitału początkowego organ rentowy przyjął podstawę wymiaru kapitału początkowego w kwocie 2.636,76 zł, okresy składkowe w wymiarze 17 lat i 7 miesięcy, tj. 211 miesięcy oraz okresy

nieskładkowe w wymiarze 5 lat, 8 miesięcy i 1 dzień, tj. 68 miesięcy. Ustalony współczynnik, proporcjonalny do osiągniętego do 31 grudnia 1998 roku wieku oraz okresu składkowego i nieskładkowego, wyniósł dla ubezpieczonego 73,10 %.

(pismo procesowe – k. 30, hipotetyczne wyliczenie kapitału początkowego – k. 53 – 54 akta ZUS)

Sąd Okręgowy w Łodzi zważył, co następuje:

Odwołanie zasługuje na uwzględnienie.

Zgodnie z art. 173 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 roku o emeryturach i rentach

z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (t. j. Dz. U. z 2017 roku, poz. 1383) dla ubezpieczonych urodzonych po dniu 31 grudnia 1948 roku, którzy przed dniem wejścia w życie ustawy opłacali składki na ubezpieczenie społeczne lub za których składki opłacali płatnicy składek, ustala się kapitał początkowy.

Kapitał początkowy stanowi równowartość kwoty obliczonej według zasad określonych w art. 174 pomnożonej przez wyrażone w miesiącach średnie dalsze trwanie życia ustalone zgodnie z art. 26 ust. 3 dla osób w wieku 62 lat (art. 173 ust. 2).

Wartość kapitału początkowego ustala się na dzień wejścia w życie ustawy, tj. na dzień 1 stycznia 1999 roku (ust. 3). Kapitał początkowy ustala się na zasadach określonych w art. 53, z uwzględnieniem ust. 2-12 (art. 174 ust. 1 ww. ustawy).

Jak stanowi art. 174 ust. 2 powołanej ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych przy ustalaniu kapitału początkowego przyjmuje się przebyte przed dniem wejścia w życie ustawy:

- 1) okresy składkowe, o których mowa w art. 6,
- 2) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 5,
- 3) okresy nieskładkowe, o których mowa w art. 7 pkt 1-4 i 6-12, w wymiarze nie większym niż określony w art. 5 ust. 2.

W myśl ust. 3 ww. przepisu podstawę wymiaru kapitału początkowego ustala się na zasadach określonych w art. 15, 16, 17 ust. 1 i 3 oraz art. 18, z tym że okres kolejnych 10 lat kalendarzowych ustala się przed dniem 1 stycznia 1999 roku.

Natomiast ust. 7 art. 174 stanowi, że do obliczenia kapitału początkowego przyjmuje się kwotę bazową wynoszącą 100 % przeciętnego miesięcznego wynagrodzenia w II kwartale kalendarzowym 1998 roku.

Ustęp 8 analizowanego przepisu stanowi zaś, że przy obliczaniu kapitału początkowego część kwoty bazowej wynoszącej 24 % tej kwoty mnoży się przez współczynnik proporcjonalny do wieku ubezpieczonego oraz okresu składkowego

i nieskładkowego osiągniętego do dnia 31 grudnia 1998 roku według określonego w ustawie wzoru. Wartość współczynnika, obliczonego na podstawie ust. 8, w zależności od płci, wieku ubezpieczonego oraz stażu ubezpieczeniowego w dniu 31 grudnia 1998 r., przedstawiona jest w tabeli, stanowiącej załącznik do ustawy (ust. 13).

Średnie trwanie życia wyrażone w miesiącach dla osoby w wieku 62 lat wynosi 209 miesięcy, co wynika z Komunikatu Prezesa Głównego Urzędu statystycznego w sprawie tablicy średniego dalszego trwania życia kobiet i mężczyzn.

Kwestię ponownego ustalania kapitału początkowego reguluje art. 175 ust. 4 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych, zgodnie z którym ponowne ustalenie wysokości kapitału początkowego następuje w okolicznościach określonych

w art. 114.

Zgodnie zaś z art. 114 ust. 1 pkt. 1, prawo do świadczeń lub ich wysokość ulega ponownemu ustaleniu na wniosek osoby zainteresowanej lub z urzędu, jeżeli po uprawomocnieniu się decyzji w sprawie świadczeń, zostaną przedłożone nowe dowody lub ujawniono okoliczności istniejące przed wydaniem tej decyzji, które mają wpływ na prawo do świadczeń lub na ich wysokość.

Zgodnie z § 21 ust. 1 rozporządzenia Ministra Pracy i Polityki Społecznej z dnia 11 października 2011 roku w sprawie postępowania o świadczenia emerytalno-rentowe (Dz. U. Nr 237, poz. 1412), środkiem dowodowym stwierdzającym wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu oraz uposażenia przyjmowanego do ustalenia podstawy wymiaru emerytury lub renty są zaświadczenia pracodawcy lub innego płatnika składek, legitymacja ubezpieczeniowa lub inny dokument, na podstawie którego można ustalić wysokość wynagrodzenia, dochodu, przychodu lub uposażenia.

Wskazana regulacja niewątpliwie wyznacza kierunek postępowania dowodowego, nie oznacza jednak, iż zarówno okres zatrudnienia, jak i wysokość uzyskiwanego uposażenia, nie może być wykazana w inny sposób, tak przy pomocy pisemnych środków dowodowych pochodzących od pracodawcy, czy też nawet dowodów pośrednich, nie wyłączając zeznań świadków (por. wyrok Sądu Najwyższego z 25.07.1997 r. II UKN 186/97, OSNAPiUS 1998/11/342, a także wyrok Sądu Apelacyjnego w Warszawie z 1997-03-04, III AUa 105/97 opubl: OSA w W. rok 1997, Nr. 2, poz. 7; wyrok Sądu Apelacyjnego w Białymstoku z 1993-08-18, III AUr 294/93 opubl: P.. Sąd. rok 1994, Nr. 3, poz. 6).

Należy zauważyć, że Sąd może przyjąć do ustalenia kapitału początkowego tylko te składniki wynagrodzenia, których wysokość została ustalona w postępowaniu, w sposób niewątpliwy. Wysokości wynagrodzenia lub danego składnika wynagrodzenia nie można ustalać w sposób przybliżony, ale pewny, na podstawie konkretnego dokumentu bądź jego kopii, który zachował się w dokumentacji osobowej ubezpieczonej. Chodzi tutaj o umowy pracę czy angaże, w których zawarte są dane dotyczące wynagrodzenia. W takim wypadku uwzględnić można składniki wynagrodzenia, które są pewne, wypłacane były w danym okresie, stałe i w określonej wysokości (por. wyrok Sądu Apelacyjnego we Wrocławiu z dnia 18 stycznia 2012 r., III AUa 1555/11, LEX nr 1113058).

Mając to na uwadze, Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji związanej ze spornym okresem zatrudnienia wnioskodawcy.

W przedmiotowej sprawie istota sporu ostatecznie sprowadziła się do ustalenia wysokości wynagrodzenia wnioskodawcy za okres od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku, tj. okresu zatrudnienia w (...) Handlowym Ośrodku (...) – Produkcyjnym (...) Spółka z o.o. w Z., bowiem za ten okres organ rentowy przyjął, iż wnioskodawca uzyskiwał wynagrodzenie minimalne.

Wnioskodawca domagał się uwzględnienia zarobków za sporny okres w wysokości, w jakiej otrzymywał to wynagrodzenie w rzeczywistości.

Sąd przeprowadził postępowanie dowodowe, obejmujące analizę dostępnej dokumentacji, związanej z okresami zatrudnienia wnioskodawcy, oraz wysokością otrzymywanego wynagrodzenia, co dało podstawę do oceny prawidłowości zaskarżonej decyzji w świetle postawionych jej zarzutów.

W wyniku przeprowadzonego postępowania dowodowego, na podstawie załączonej do akt dokumentacji wnioskodawcy, bezspornie możliwe było ustalenie wysokości wynagrodzenia W. N. za okres od 16 maja 1989 roku do 31 maja 1991 roku, tj. okresu zatrudnienia w (...) Handlowym Ośrodku (...) – Produkcyjnym (...) Spółka z o.o. w Z.. W konsekwencji, organ rentowy dokonał hipotetycznego wyliczenia podstawy wymiaru kapitału początkowego z dziesięciu kolejnych lat wskazanych przez wnioskodawcę, tj. od 1980 do 1989 roku. W tym wariantcie wskaźnik

wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego okazał się najkorzystniejszy, bowiem wyniósł 215,97 % przy dotychczasowym, wynoszącym 214,25 %.

Mając powyższe okoliczności na uwadze, Sąd Okręgowy, na podstawie art. 477¹⁴ § 2 k. p. c., zmienił zaskarżoną decyzję z dnia 8 sierpnia 2017 roku, w ten sposób że zobowiązał Zakład Ubezpieczeń Społecznych, Oddział w S., do ponownego ustalenia wysokości kapitału początkowego W. N., z uwzględnieniem wskaźnika wysokości podstawy wymiaru kapitału początkowego w wysokości 215,97 %, z przyjęciem , do obliczenia podstawy wymiaru, dochodu, stanowiącego podstawę wymiaru składek na ubezpieczenie społeczne z 10 kolejnych lat kalendarzowych tj . 1.01. 1980 – 31.12.1989.

ZARZĄDZENIE

Odpis wyroku wraz z uzasadnieniem doręczyć pełnomocnikowi (...) Oddział w S.

.

K. J.